

Gelányi Imre

Hétpettyes

A neonlámpa hol felvillan, hol elalszik, nincs benne rend, kiszámíthatatlan, rakoncátlankodik. Hangos morajlás kíséri, ha felkapcsol, erőlködik a rendszer, egyre hangosabb, egyre jobban akarja, hogy meggyógyuljon, ahogy a fater is. Szűk kis váróban ülünk az intenzív folyosóján a nővéremmel és egy korunkbeli nő az apjával. Mi az apát, ők az anyát/feleséget fogjuk elveszíteni, a jövő hétre várjuk.

Furcsa, ha épp sötét van, nem látjuk egymást, de tudjuk, hogy ott ülünk, érezzük a másikat, ahogy levegőt vesz, hangosan sóhajt, vágyakozva, biztos egy emlék, egy gondolat végét jelenti. Együtt lélegzünk, fészkelődünk, keressük a helyünket mi négyen a sötétben, nem kell szégyellnünk a könnyeinket, hetek óta ide járunk. Ha felkapcsolódik a fény, lopva keressük egymás tekintetét, kiolvasunk-e belőle valamit. Vajon neki melyik emlék jelent meg a sajátjáról?

Egy szó sem hangzik el, hallgatunk, senki nem bántja a másik utazását.

A nővérem töri meg a csendet, odaszól a másik nőnek:

– Te, véletlenül nem az idősotthonban dolgozol...?

– De, de, azért voltál olyan ismerős, te hoztad a kaját, de jó!

– Igen, igen... öt éve volt... nem változtál... egyből megismertelek... csak... nem akartam...

– Ja, te sem változtál, én sem akartalak... *(szemével kérdően néz a nővéremre)*

– Apukánk, hetek óta kómában van.

– Nekem meg anyu... de talán ma kiengedik... tüdő...

– És te még ott vagy?

– Ott, nincs jobb, ez van!

Hosszú csend, de a *(nő)*vérem nem bírja a várakozást, újra belekezd. A másik is benne van a játékban, elterelésben:

– Na és az a nő ott van még? Tudod... az a *(súgva)* nagymellű... ápoló... izé, hogy hívják már... tudod...

– Ja! *(megkönnyebbülve)* Ludmila!?

– Igen *(nevet)* Ludi... az... az!

– Persze hogy ott van, csak kétszer akkorára hízott. Képzeld, nem fér be az orvosiba, de még a konyhára is csak oldalazva... hol a melle, hol a segge... jaj, bocsánat... *(néz ránk)* veri le a heti ügyeleti rendet vagy a menüt. Volt úgy, hogy egy hétig ott virított a hátsóján a gyógyszerrendelés, hát komolyan mondom, nincs a méretében ruha *(hangosan nevetnek)*... nem fér be a nővéröltözőbe... *(nem bírja folytatni a nevetéstől, folynak a könnyei, próbál úrrá lenni a röhögésen, el-elcsuklik a hangja)* azt... azt mondta neki a főnővér: Ludi! Te kinőtted ezt a munkakört drágám, na-

gyobb vagy, mint az Egyesült Acél! Ha tovább hízol, módosítanunk kell a szervezeti és működési szabályzatunkat!

Feladtam, vége, nem bírom, lemegyek elrántani egy cigit. Settenkedve keresem a legalkalmasabb helyet. Egy bokor tövében húzódok meg. Végre csend, és nyugalom, nincs mitől tartanom, a fater megvár, azok meg kiröhöggetik magukat kedvükre. Melegség árad bennem szét, egyszerre utálok és szeretem a helyzetet, lopva cigizni, miközben a fater haldoklik. Ahogy a fordított nap a suliban; utálok, hogy ott vagy, de kötelező, legalább nem nyaggatnak, nincs számonkérés, rád se néznek.

Egy hétpettyes katicabogárra lettem figyelmes, próbált felszállni, de minduntalan vissza-visszazuhant. Gondoltam, rányomok egy kis nikotint. Karikát formázok az ajkammal, záporoznak a katicára a mentőövek, hátha az segít, erőt merít belőlem. Nem jött be. Napok óta a fejemben van egy gyerekdalocska, Emma énekelgeti gyakran, most rajtam a sor, halkán dúdolom az én kis Coccinella septempunctatámnak, ott gubbasztva a pulmonológia udvarán, egy bokor tövében:

Egyszer egy hétpettyes katicabogárka
Elindult megnézni, mi van a világban,
Hívta a gyöngyvirág, hívta a vadrózsa,
Ide is meg oda is, bekukkant egy szóra.
Nagy bajszú cincérek sétálgatni mentek,
A tóparti szúnyogok kalapot emeltek,
Estére elszunnyadt katicabogárka,
Az éjjeli pillangó a *sírba* talicskázta.

84

Nyelvünk édes mételey – gyors egymásutánban próbálom kimondani, érthetően félhangosan (fejben nem ér!): nagyárpi, nagyárpi, nagyárpi, tovább is van, mondjam még? – fogom a nyelvem, és úgy: utca végén sarok! – sokszor. Terelek, ne kelljen a fater közelgő halálára figyelnem! Bezeg Ó jelet ad! Idehallom az ütemes sípolását, ami figyeli a vérnyomását, légzését, szívverését. Csövek, drótok, madzagok, kötszerek lógnak ki belőle, és mind-mind, egymáson keresztbe-kasul, mint megannyi felüljáró, összegabalyodva, kibogozhatatlanul dolgozik: szállít, ellát, feltölt, ellenőriz, megszűr, átmos, kiegyenlít, cirkulál, leszív, csöpög. Akár a pálinkafőzés házilag, csak fordítva.

Sokadik cigimet szívom, mélyen, megkönnyebbülve, fáradtan, majd összeakad a tekintetünk egy egykor sokat cigizővel a negyedikről. A rácsokon keresztül is látszik, napjai, talán csak órái vannak. Szemében a vágyakozás, hogy utoljára egy slukkot, még egyszer a szédülés mámorát, talán beleborzonghatna a szűrásba, mit a megmaradt tüdejében érez, mint mikor először, tízévesen. Szemében a halál és a vágy, arcát teljesen nekipréseli a rácsoknak. Önkéntelenül előbújok a rejtekemből, felállok, pipiskedve, lassan fújom felé a füstöt, hátha felér, szeméit becsukva, kezével görcsösen kapaszkodik a rácsokba, és mélyet szippant, kiélvezzük a pillanatot. Könnyei óvatosan bukkannak ki a szemgödreből, tétován csordogálva keresik az utat felém. Talán én vagyok az utolsó, a milliárd-

nyiból, az utolsó sóhaj, az utolsó fellángolás, az utolsó könnycsepp, én vagyok az utolsó, akit érez, akivel együtt lélegzik, örökre bezár, kiszippantja belőlem az utolsó slukkját.

Apám keze tovább él a kezemben, bármikor csukott szemmel is utánzom az aláírását. Igazolások, felelésmentes napok, kérelmek, kikérők, felmentések. Most, ha lehetne, halálmentes napot kérnék, esküszöm, aláírom!

Napok óta ott ülök nála, hasztalan, tehetetlen vagyok, próbálom felidézni azt a nyarat, nem mintha neki, inkább önző módon csak magam miatt.

1978, rekkenő hőség, szenved a nép, hej, testvér, a fél vesémet odaadnám egy lány fuvallatért, de mi a boldog semmittevésben fürdünk.

Nagyanyámnál töltöm az egész nyarat, mint rendszeren, a Csapó utcában, a belváros közepén egy U-alakú, 83 lakásos régi társasház szikár, mindentől elzárt belső udvarán.

Valahogy mégis az az érzésem, hogy ennél soha semmi nem lesz jobb. Minden este enyhe szédülés fog el, beleborzongok, hogy milyen jó élni, és ez most már örökké így lesz. Lefekvéskor mindig megígérteti velem nagyanyám, hogy csakis, kizárólag Ő lehet a feleségem, és senki más, én meg esküszöm, hogy így lesz, hacsak Lassie haza nem tér, és soha többé nem kell fürödnöm! Ámen!

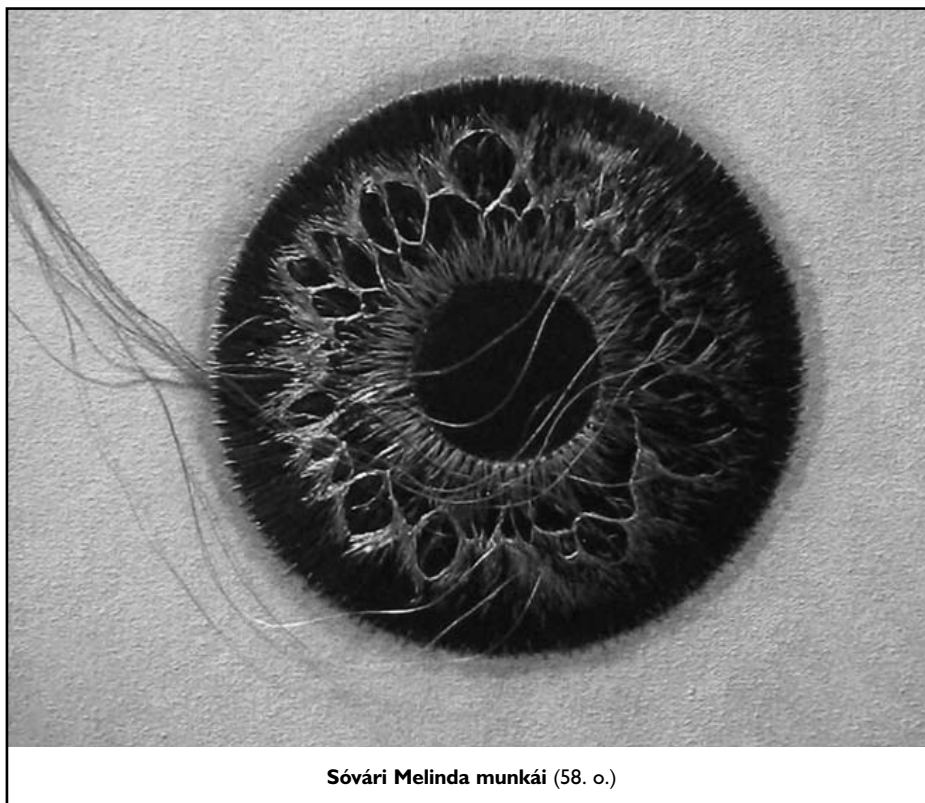
Ömlik a víz rólunk, úgy fociztunk a forró salakon. Az volt a kemény, aki Cservenyák Juci egyetlen csókjáért cserébe, csak úgy, minden előkészület nélkül, izzadt pucér felsőtesttel hanyatt esett az apró, éles kavicsos talajon, mintha ötszáz vöröshangya tépne darabokra egy szempillantás alatt, de ha az esés után még meg is hempergőztél, akár ha dombon gurulnál le, akkor kaptál öt percet bezárva Buzilacibácsi pincéjében, kettesben Jucikával. Ez volt a mi szexuális forradalmunk. Nincsenek tabuk, csak az önfeledt egymásba gabalyodás, mit érdekel minket Aldo Moro, Kambodzsa, Brezsnyev és Carter, nem ér fel hozzánk!

Nagyanyám feje mindennap, pontban délben, egybeolvadva a színes muskátlival, megjelent az ablakban. Sose tudtam, hogy ott van, csak mikor kiordított a virágok közül: Ebéééd! Megadta a jelet, és a többi anyuka, nagyszülő, dédi, nagy testvér, nagynéni, pesztra is mintha erre a jelre várt volna, sorra jelentek meg az ablakokban, hogy telekürtöljék a környéket, kész az ebéd. A tűzfal visszaverte a hangokat, már nem volt gazdája, csapódott vissza a pofánkba, egyenesen a gyomrunkba: Ebéééd! – Ebéééd! – Ebéééd! – Ebéééd! – Gyere fel, ne várd meg, hogy érted menjek, nem hallod, ebéééd! És akkor megjelent a Rácz testvérek anyja, siketnéma. Na nem azért, mert hallotta az ordítást, de tudta, itt az idő, és apait-anyait beleadott, hát még ilyet, az egész ház ámultan figyelte napról napra a produkciót, mintha egy szűk helyen, ahol csupán egy törpe illuzionista, négy idomított apró uszkár és egy szétnyitható rézlétra férne el, na ott kiengedné a hangját Maria Callas! Beleremegett a föld, ahogyan

Végül a puncs-citrom mellett döntöttem, egy keserédes íz, azóta is azt keresem!

És ekkor bekövetkezett az, amitől rettegek. Mire idejutottam gondolatban, vigasztalhatatlan röhögőgörcs vette kezdetét, az a fajta, amit abba hagyni nem lehet. Minél jobban próbáltam visszatartani, annál erősebb hullámban tört rám. Szegény fater közel a megváltóhoz, én meg ott fuldoklok, nyüszítek, szűkölök, és még a neon is elaludt, érezte –, na, kérem, itt már a baj nem kicsi, és talán egy pár csepp ki is folyt, ez van. Síráshoz hasonló rázkódásomon egy szokatlanul empatikus ápoló próbált segíteni, karon fogott, és úgy kísért ki, hogy nyugodjak meg, és minden rendben lesz, és hogy nem lesz semmi baj, még egy pillanatra visszanéztem. A fater félig kinyitotta egyik gyönyörűen vizenyős kék szemét, és mint oly sokszor, még utoljára mosoly telepedett az arcára, úgy nézte végig, ahogy kitámogatnak az intenzívről, másnap már csak az üres ágyát találtam.

Pár nap múlva tűzbe vetették, a maradékot kivittük nagyanyám sírjához, valahol az ágyékánál vájtak egy lyukat, és nagyanyám még egyszer és utoljára magába fogadta gyermekét.

87

Sóvári Melinda munkái (58. o.)